

Національна академія правових наук України

Володимир Журавель

**ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ
КРИМІНАЛІСТИКИ:
ГЕНЕЗА ТА СУЧАСНИЙ СТАН**

Монографія

Харків
«Право»
2021

*Рекомендовано до друку
бюро президії Національної академії правових наук України
(постанова № 178/5-Б від 22 січня 2021 р.)*

Рецензенти:

В. В. Тищенко – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія», член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України;

Б. В. Щур – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та процесу Львівського торговельно-економічного університету, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України

Журавель В. А.

Ж91 Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан : монографія / Володимир Журавель. – Харків : Право, 2021. – 448 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/978-966-998-101-1>.

ISBN 978-966-998-101-1

У монографії розглянуто проблеми формування загальної теорії криміналістики, її структури та змісту, створення окремих криміналістичних учень (теорій), визначення критеріїв віднесення певних теоретичних побудов до рівня окремих криміналістичних учень (теорій), здійснення їх упорядкування в структурі загальної теорії криміналістики. Висловлено судження про те, що загальну теорію криміналістики можна розглядати як систему різного рівня узагальнення та спрямованості окремих криміналістичних учень (теорій), які в сукупності утворюють теоретико-методологічну базу цієї науки. Наведено авторські пропозиції щодо розроблення окремих криміналістичних учень (теорій) наукознавчого спрямування, загальнонаукового та окремонаукового рівнів. Розглянуто теоретико-методологічні проблеми, які стосуються об'єкта, предмета, системи, природи, мови, методів криміналістики, її міжнаукових зв'язків і місця в системі наукових знань. Запропоновано систему окремих криміналістичних учень (теорій), викладено концептуальні підходи до процедури їх побудови відповідно до критеріїв, за якими доцільно здійснювати оцінку тієї чи іншої теоретичної побудови з точки зору наявності у неї ознак окремого вчення (теорії).

Розраховано на науковців, аспірантів (ад'юнктів), студентів, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами криміналістики.

УДК 343.98

© Журавель В. А., 2021

ISBN 978-966-998-101-1

© Видавництво «Право», 2021

Зміст

Передмова.....	5
-----------------------	----------

Розділ 1

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ КРИМІНАЛІСТИКИ: ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА, ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ

1.1. Поняття, значення та підходи до формування загальної теорії криміналістики	9
1.2. Структура загальної теорії криміналістики	14
1.3. Окремі криміналістичні вчення.....	23

Розділ 2

НАУКОЗНАВЧІ ВЧЕННЯ В СТРУКТУРІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ КРИМІНАЛІСТИКИ

2.1. Науковий пошук у криміналістиці	35
2.2. Вчення про об'єкт криміналістики	44
2.3. Вчення про предмет криміналістики	63
2.4. Вчення про природу криміналістики та її міжнаукові зв'язки.....	91
2.5. Вчення про систему науки криміналістики.....	107
2.6. Вчення про мову криміналістики (понятійно-термінологічний апарат).....	132
2.7. Вчення про методи в криміналістиці	147

Розділ 3

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОНАУКОВОГО РІВНЯ

3.1. Вчення про механізм злочину	157
3.2. Вчення про виникнення, існування та зникнення інформації про механізм злочину (криміналістичне слідознавство)	170
3.3. Вчення про пізнання механізму злочину.....	185

Розділ 4
КРИМІНАЛІСТИЧНІ ВЧЕННЯ
ОКРЕМОНАУКОВОГО РІВНЯ

4.1. Теорія криміналістичного прогнозування.....	198
4.2. Теорія криміналістичної діагностики	211
4.3. Теорія криміналістичної профілактики	220
4.4. Вчення про криміналістичну класифікацію злочинів	233
4.5. Вчення про криміналістичну характеристику злочинів.....	267
4.6. Вчення про ситуації в криміналістиці (криміналістичну ситуалогію)	283
4.7. Вчення про системи слідчих (розшукових) дій і тактичні операції.....	306
4.8. Вчення про тактичні рішення та механізм їх вирішення.....	327
4.9. Вчення про фіксацію доказової інформації	342
4.10. Вчення про формалізацію слідчої діяльності.....	361
Література	386

Наукове видання

Журавель Володимир Андрійович

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ КРИМІНАЛІСТИКИ: ГЕНЕЗА ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Монографія

Редактори *С. А. Пашинська, О. М. Нещеретна*

Коректор *М. М. Поточняк*

Комп'ютерна верстка *О. І. Сенько*

Підписано до друку 17.02.2021.

Формат 60×90 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.

Ум. друк. арк. 28. Обл.-вид. арк. 26,03. Вид. № 2646.

Тираж 300 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна

Тел./факс (057) 716-45-53

Сайт: www.pravo-izdat.com.ua

E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ТОВ «ПРОМАРТ»

Тел. (057) 717-28-80